

TALVEN 2021/2022 REITILASKENNAT

Talvi- ja kevätlaskennoista ei muistuteta erikseen, joten kirjaa laskentapäivät kalenteriisi:

SYYSLASKENTA	lauantai 30. lokakuuta – sunnuntai 14. marraskuuta
TALVILASKENTA	lauantai 25. joulukuuta –sunnuntai 9. tammikuuta
KEVÄTLASKENTA	lauantai 19. helmikuuta – sunnuntai 6. maaliskuuta

Talvilintulaskennat ovat jälleen alkamassa. Kiitämme kaikkia laskentoihin osallistuneita ja toivotamme antoisia laskentoja niin uusille laskijoille kuin konkareillekin.

Tämä saatekirje on lähetetty kaikille, jotka ovat palauttaneet tuloksia kahden edellisen talven laskennoista. Lähetämme kirjeen sähköisenä niille havainnoijille, jotka ovat ilmoittaneet havaintonsa verkkolomakkeella ja joiden sähköpostiosoite on tiedossamme. Paperilomakkeella tuloksensa lähettäneet saavat postitse kirjeen, jossa on myös lomakkeet ja palautekirjekuoret alkavan talven laskentoja varten. Muistathan ilmoittaa muuttuneet yhteystietosi Linnustonseurantaan.

Lisätietoja, ohjeita, lomakkeita ja lisää tuloksia löytyy Linnustonseurannan sivuilta:

<https://www.luomus.fi/fi/talvilintulaskennat>

Antoisia laskentoja toivottaen,

Ina Tirri & Aleksi Lehikoinen

Linnustonseuranta, Luonnontieteellinen
keskuseo

PL 17, 00014 Helsingin yliopisto

linnustonseuranta@luomus.fi

050 3774266 / 050 3182334

Tero Toivanen

BirdLife Suomi

tero.toivanen@birdlife.fi

HAVAINTOJEN ILMOITUS JA TULOSPALVELU

Talvilintulaskentojen havainnot voi ilmoittaa joko Suomen Lajitietokeskuksen (Laji.fi) Talvilintu-järjestelmän kautta tai paperilomakkeilla.

Pääset tallennusjärjestelmään osoitteessa: <https://laji.fi/theme/talvilintulaskenta/instructions>

tai menemällä osoitteeseen: <https://laji.fi/> ja valitsemalla yläpalkista: "Tallenna havainnot" → "Talvilintulaskenta". Laskentatulokset ilmoittaaksesi valitse oikeasta yläkulmasta: "rekisteröidy/kirjaudu", ja tarvittaessa lue ohjeita kirjautumissivun oikeasta ylälaidasta: "Käyttöohjeet" <https://laji.fi/about/2189>.

Talvilintulaskentareittejä ja laskentojen havainnot voi tarkastella myös järjestelmään kirjautumatta, mutta havaintojen ilmoitus vaatii rekisteröitymisen ja kirjautumisen.

Useamman laskijan laskennassa saa havainnot halutessaan näkymään kaikkien laskijoiden omilla käyttäjätileillä. Tämä edellyttää, että laskijat ovat linkittäneet käyttäjäprofiilinsa eli ovat järjestelmässä ns. toistensa kavereita.

Mikäli haluat nähdä omat aikaisemmat Hatikkaan tai Lintuvaaraan tallennetut laskentatulokset Lajitietokeskuksen hauissa, linkitä Hatikka- ja Lintuvaara-tunnuksesi Laji.fi-tunnukseksi oikeasta yläkulmasta löytyvästä "Profiili"-kohdasta. Tietoja varten tarvitset Hatikka- tai Lintuvaara-tunnuksesi. Mikäli olet unohtanut tunnuksesi, voit tiedustella niitä Linnustonseurannasta.

Ilmoituslomakkeen käyttö

Mikäli olet ilmoittamassa tietoja reitin ensimmäisestä laskennasta, tulee linnustonseurannan ensin perustaa reitti järjestelmään. Lähetä tästä sähköpostia linnustonseurantaan. Reitin perustamisen jälkeen niin uudet kuin vanhat reitit valitaan järjestelmässä BirdLife Suomen jäsenyhdistysten perusteella löytyvästä reittilistasta. Ensimmäisellä ilmoituskerralla reitin perustiedot kuten "Reitin vapaamuotoinen kuvaus", "Vesistöt" ja "Mitä biotooppiin Muu (F) kuuluu" on syötettävä itse. Myöhemmillä ilmoituskerroilla nämä tiedot kopioituvat lomakkeelle automaattisesti edellisestä Vihkoon ilmoitetusta laskennasta. Automaattisena kopioituvia kentän arvoja pääsee kuitenkin muokkaamaan.

Mikäli vanhaa reittiä ilmoittaessa reitin kulku ei näy lomakkeen kartalla, piirrä se karttatyökalan avulla.

Kun havaintojen tallennus on valmis ja haluat lähettää tiedot eteenpäin, valitse "**Tallenna julkisena**" (painike vihreällä pohjalla). Jos joudut jättämään tallennuksen kesken, valitse "**Tallenna julkaisematta**" (painike keltaisella pohjalla), jolloin havainnot eivät vielä näy julkisesti, mutta pääset helposti jatkamaan tallennusta "**Omat havaintoerät**" -kohdasta sivun vasemman reunan valikosta. Myös jo julkisesti tallennettuja havainnot voi muokata tästä linkistä.

lälleen määritetyt yksilöt on nyt mahdollista kirjata kaikilta lajeilta. Aiemmin ikätietoa on kerätty laulu- ja kyhmyjoutsenesta, mutta nyt tietoja toivotaan kaikista lajeista, joiden ikämääritys kyetään luotettavasti maastossa tekemään (joutsenten ohella esimerkiksi kanahaukka, lokit ja mustarastas, esiikuiset yksilöt kirjataan nuorten havaintokenttään). Valtaosalla talvilaskennassa havaittavista lajeista ikämääritys on silti maastossa vaikeaa tai mahdotonta.

Talvilintulaskennan tulossivut

Talvilintulaskennan tulossivuilla on mahdollista tarkastella talvikantojen muutoksia sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Ominaisuuden toivotaan olevan iloksi sekä laskijoille että myös esimerkiksi innostamaan ja helpottamaan paikallisyhdistysten katsausten laadinnassa.

Tulossivuihin on yksityiskohtaisempi opastus vuoden 2019 Seurantauutisissa, joka on luettavissa osoitteessa: <https://www.luomus.fi/fi/seurantauutiset>. Seurantauutisissa on muutenkin paljon asiaa linnustonseurannan viimeaikaisista toimista.

Jos kohtaat ongelmia rekisteröitymisessä, havaintojen tallennuksessa tai muussa, ota rohkeasti yhteyttä: linnustonseuranta@luomus.fi.

TALVILINTUAINEISTON HYÖDYNTÄMINEN

Tammikuussa 2020 kerättiin tarkempaa tietoa talvehtivista vesilintukannoista. Laskentojen perusteella arvioitiin Suomessa talvehtineen yli 310 000 vesilintua, joka on lähes kaksinkertainen määrä tammikuun 2016 laskentoihin. Runsaslukuisin laji oli isokoskelo, joita arvioitiin talvehtivan noin 95 000 yksilöä, mikä on yli 40 % koko muuttoväylän yksilöistä. Laskentojen yksityiskohtaisemmat tulokset ja alueelliset kannanarviot on julkaistu Linnut-vuosikirjan artikkelissa (Lehikoinen ym. 2021a), joka luettavissa BirdLifen lintulehtiportaalista (linkki alla). Kiitokset kaikille vesilintulaskentoihin osallistuneille!

Lintujen talvehtimisalueet siirtyvät kohti pohjoista. Talvilintulaskentojen perusteella 90 lajin tiheyksien painopiste siirtyi 1950-60-luvulta 2010-luvulle noin 35 kilometriä pohjoiseen eli keskimäärin 0,7 kilometriä vuodessa. Eteläisillä lajeilla levinneisyyden pohjoisreuna siirtyi nopeammin, 126 kilometriä pohjoiseen (2,5 km / vuosi) ja nopeinta muutos oli pohjoisten lajien eteläreunalla (riekko, lapintiainen ja kuukkeli), mikä siirtyi keskimäärin peräti 179 km pohjoiseen (3,5 km / vuosi). Lue tarkemmin lajikohtaisista muutoksista talvilintujen runsauksissa Linnut-vuosikirjan artikkelista (Lehikoinen & Tirri 2021, linkki alla).

Talviset lintuyhteisöt muuttuvat myös nopeammin ilmastonmuutoksen takia kuin pesimäaikaiset yhteisöt. Luomuksen vetämässä tutkimuksessa tarkasteltiin lajiyhteisöjen muuttumisnopeutta Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa pesimä- ja talviaikaan (Lehikoinen ym. 2021b). Muutosta mitataan eteläisten lajien runsastumisesta ja pohjoisten lajien vähenemistä kuvaavalla Community Temperature Indexillä. Yhteisöt muuttuivat moninkertaisesti nopeammin talvisaikaan kuin pesimäaikaan molemmilla mantereilla. Suomesta aineistona hyödynnettiin talvilintulaskentoja ja pesimäaikaisia linjalaskentoja. Lue lisää artikkelin lehdistötiedotteesta:

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/ilmasto-ja-luonnon-monimuotoisuus/talvilinnusto-seuraa-ilmastonmuutosta-nopeammin-kuin-pesimalinnusto-euroopassa-ja-pohjois-amerikassa>

Eurooppalaisia seurantatietoja, kuten talviaikaisia vesilintujen kantojenmuutoksia, voi tarkastella nyt myös verkkosivuilla: <https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/summary>. Euroopan Unioni toteuttaa kuuden vuoden välein Euroopan lintudirektiivin raportoinnin, jossa jäsenvaltioiden ilmoittavat kaikkien pesivien lajien populaatiokoot, kannanmuutokset sekä osasta lajeista myös talvikannanarviot ja -muutokset sekä lajiin kohdistuvat uhkat ja paineet.

Linkit alkuperäisjulkaisuihin:

Lehikoinen, A., Kuntze, K., Leivo, M., Mikkola-Roos, M. & Toivanen, T. 2021a: Vesilintujen keskitalven kannanarviot Suomessa vuoden 2020 tammikuun laskentojen perusteella. — Linnut-vuosikirja 2020: 46–57.

https://lintulehti.birdlife.fi:8443/pdf/artikkelit/10290/tiedosto/Linnut_VK2020_046-057_Vesilintujen_talvikannat_artikkelit_10290.pdf#view=FitH

Lehikoinen, A., Lindström, Å., Santangeli, A., Sirkiä, P., Brotons, L., Devictor, V., Elts, J., Foppen, R. P. B., Heldberg, H., Herrando, S., Herremans, M., Hudson, M.-A., Jiguet, F., Johnston, A., Lorrilliere, R., Michel, N. L., Moshøj, C., Nellis, R., Paquet, J.-Y., Smith, A. C., Szép, T. & van Turnhout, C. 2021b: Wintering bird communities are tracking climate change faster than breeding communities. — *Journal of Animal Ecology* 90: 1085–1095.

Lehikoinen, A. & Tirri, I. 2021: Talvilintujen alueelliset runsauden muutokset. — Linnut-vuosikirja 2020: 18–29.

https://lintulehti.birdlife.fi:8443/pdf/artikkelit/10288/tiedosto/Linnut_VK2020_018-029_Talvilinnut_artikkelit_10288.pdf#view=FitH